

PREDKLADACIA SPRÁVA

Predseda vlády Slovenskej republiky v súlade s Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky predkladá na rokovanie vlády materiál ***Analýza sociálno-ekonomickej situácie a vybraných problémov okresov Martin, Turčianske Teplice a Dolný Kubín s návrhmi na zlepšenie v sociálnej a hospodárskej oblasti.***

V súlade s cieľmi Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, zameranými na prehĺbovanie územnej súdržnosti, znižovanie regionálnych rozdielov a podporu vyváženého regionálneho rozvoja, vláda Slovenskej republiky nadväzuje na pozitívne skúsenosti z výjazdových rokovaní vlády v regiónoch z obdobia do roku 2020 a pokračuje v ich realizácii v mesačných intervaloch.

Výjazdové rokovanie vlády Slovenskej republiky sa uskutočňuje obci Dubové, v okrese Turčianske Teplice. Obec sa nachádza v južnej časti Turčianskej kotliny, pod severovýchodnými svahmi pohoria Žiar, na ľavom brehu rieky Turiec, približne 5 km západne od okresného mesta Turčianske Teplice. Jej poloha v prostredí kotliny, lesov a okolitej prírody vytvára predpoklady pre rozvoj rekreácie, turistiky a voľnočasových aktivít. Dubové má bohatú históriu spojenú s tradičným vidieckym spôsobom života, poľnohospodárstvom, spracovaním dreva, hrnčiarstvom a olejkárstvom. Významné miesto v jej novodobých dejinách má Slovenské národné povstanie, ktoré obyvatelia podporovali a za ktoré bola obec vyznamenaná Pamätnou medailou SNP. Prírodné prostredie, historické dedičstvo a blízkosť kúpeľného mesta Turčianske Teplice predstavujú potenciál pre ďalší rozvoj obce, posilňovanie jej atraktivity a zvyšovanie kvality života jej obyvateľov.

Materiál analyzuje vybrané sociálno-ekonomické charakteristiky okresov Martin, Turčianske Teplice a Dolný Kubín a identifikuje kľúčové rozvojové výzvy. Analýza sociálno-ekonomickej situácie a návrh uznesenia vlády Slovenskej republiky venujú osobitnú pozornosť oblastiam zamestnanosti, hospodárskej aktivity, rozvoja infraštruktúry, podpory vzdelávania, cestovného ruchu, ochrany kultúrneho dedičstva a fungovania kritickej infraštruktúry.

Na základe identifikovaných potrieb materiál navrhuje súbor konkrétnych opatrení a úloh pre jednotlivé rezorty zameraných na podporu udržateľného rozvoja regiónu a zvyšovanie kvality života obyvateľov regiónu. Navrhovaná podpora bude smerovať najmä na **revitalizáciu priemyselných priestorov, rekonštrukciu miestnych komunikácií a verejnej infraštruktúry, podporu školskej a zdravotníckej infraštruktúry a rozvoj kultúrnych projektov.**

Úlohou rezortu hospodárstva bude najmä pokračovať vo **vyhl'adávaní nových investorov** prostredníctvom Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchodu vrátane potenciálnych projektov etablovaných výrobných závodov v okresoch Martin, Turčianske Teplice a Dolný Kubín.

Súčasne sa navrhuje vyčleniť 7 100 000 eur zo štátnych finančných aktív a ich poskytnutie spoločnosti so 100 % majetkovou účasťou štátu prostredníctvom MH Invest, s.r.o. za účelom revitalizácie priemyselných priestorov a ich následného využitia na zabezpečenie potrieb štátnej správy, najmä na vytvorenie vhodných priestorových, technických a prevádzkových podmienok, na výkon činností orgánov štátnej správy a na zabezpečenie efektívneho využívania majetku štátu pre potreby vybudovania archívu pre sekciu verejnej správy Ministerstva vnútra SR alebo pre potreby skladu pre sekciu krízového riadenia Ministerstva vnútra SR na území celého Žilinského kraja.

Rezortu dopravy sa navrhuje uložiť zabezpečiť:

- realizáciu veľkoplošnej opravy cesty I/65 I/65 – Horná Štubňa – Turček - Kremnické Bane,

- vyhlásenie verejného obstarávania na spracovateľa projektovej dokumentácie na rekonštrukciu mostného objektu „I/18 Martin Priekopa – most 291 (M3285)“,
- vyhlásenie verejného obstarávania na spracovateľa projektovej dokumentácie na projekt „I/65 Protihluková stena Turčianske Teplice“,
- vyhlásenie verejného obstarávania na spracovateľa projektovej dokumentácie na úsek „I/70 Veličná zosuv pôdy,
- spracovanie projektovej dokumentácie pre projekt veľkokapacitnej okružnej križovatky na ceste I/65 pri obci Košťany nad Turcom,
- vypracovanie ďalšieho stupňa projektovej dokumentácie v súlade s platnou legislatívou na realizáciu výstavby Východného mestského okruhu v meste Martin.

Ďalej sa v oblasti dopravy navrhuje zabezpečiť financovanie strategickej investície **„Modernizácia železničnej trate Žilina – Košice v úseku Liptovský Mikuláš – Poprad - Tatry (mimo), 5. etapa, traťový úsek Liptovský Hrádok - Paludza (Liptovský Mikuláš)“** z Programu Slovensko a investícií D3 Kysucké Nové Mesto – Oščadnica, D3 Oščadnica – Čadca, Bukov, II. polprofil, Diaľničný privádzač Lietavská Lúčka – Žilina, I. etapa a ich fázovanie do programového obdobia 2028 – 2034, a ako obligatórných priorít zaradených do Národného a regionálneho partnerského plánu Slovenskej republiky.

V oblasti rozvoja cyklo dopravy sa navrhuje prerokovať a **posúdiť možnosti prípravy a realizácie cyklotrasy Sklabiňa – Dražkovce – Martin** s cieľom podporiť rozvoj cyklo dopravy a cestovného ruchu v regióne.

Rezortu investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie sa navrhuje:

- poskytnúť metodickú a technickú asistenciu prostredníctvom regionálneho centra podpory mestám a obciam mestskej funkčnej oblasti udržateľného mestského rozvoja Martin pri **implementácii strategických projektov v rámci Integrovannej územnej stratégie „Turiec 2030“** s cieľom eliminovať administratívne bariéry a zrýchliť procesy verejného obstarávania,
- zabezpečiť prerokovanie s predstaviteľmi miestnej štátnej správy a územnej samosprávy možností strategického rozvoja okresu Turčianske Teplice so zameraním na jeho podporu ako **rezidenčného zázemia pre zamestnancov a odborníkov, ktorí pracujú v priemyselnom severnom uzle Žilina - Martin**, s cieľom udržať kvalifikovaných odborníkov v regióne a na rozvoj špičkového zdravotného wellness a kúpeľníctva, projektov striebovej ekonomiky, služieb starostlivosti o seniorov.

V nadväznosti rezorty zdravotníctva a cestovného ruchu a športu budú pokračovať v **medzirezortnej spolupráci v systémovej podpore prírodných liečebných kúpeľov** vrátane posúdenia možnosti koordinácie podporných mechanizmov zameraných na stabilizáciu a predĺženie liečebných, preventívnych a rekondičných pobytov.

Úlohou rezortu kultúry bude posúdiť vhodné formy podpory:

- pre **rozvoj verejného a historického povedomia o živote, literárnom a spoločenskom diele Pavla Országha Hviezdoslava**, a to najmä v súvislosti s pripomenutím 150. výročia prvého prijatia a knižného uplatnenia pseudonymu „Hviezdoslav“ v roku 2027,
- pre aktivity zamerané na **rozvoj verejného a historického povedomia o živote, tvorbe a umeleckom odkaze Andreja Lettricha**, rodáka z Dubového v regióne Turiec vrátane možností prezentácie jeho filmovej tvorby, pripomínania jeho osobnosti a podpory kultúrno-vzdelávacích podujatí súvisiacich s jeho odkazom,

- pre aktivity zamerané na **rozvoj verejného a historického povedomia o živote, diele a umeleckom odkaze Mikuláša Galandu**, rodáka z Turčianskych Teplíc, vrátane možností prezentácie jeho tvorby, pripomínania jeho osobnosti a podpory kultúrno-vzdelávacích podujatí súvisiacich s jeho odkazom,
- pre aktivity zamerané na **rozvoj verejného a historického povedomia o živote, diele a umeleckom odkaze Martina Benku**, ktorého život a tvorba boli úzko späté s mestom Martin, vrátane možností prezentácie jeho tvorby, pripomínania jeho osobnosti a podpory kultúrno-vzdelávacích podujatí súvisiacich s jeho odkazom,
- **modernizácie Múzea slovenskej dediny v Martine** so zameraním na rozšírenie jeho celoročnej prevádzky a zapojenie lokálnych remesiel a produktov do ponuky destinácie.

Rezortu cestovného ruchu a športu sa navrhuje **posúdiť možnosti podpory a marketingu v okresoch Martin a Turčianske Teplice** prostredníctvom agentúry Slovakia Travel a zároveň preskúmať možnosti podpory **odstránenia havarijného stavu zimného štadióna v Turčianskych Tepliciach**.

Agentúre štátom podporovaného nájomného bývania sa navrhuje v spolupráci s ministrom zdravotníctva SR a Univerzitnou nemocnicou Martin preskúmať možnosti **využitia budov Univerzitnej nemocnice Martin, ktoré budú v súvislosti s výstavbou novej nemocnice uvoľnené, na účely nájomného bývania**, vrátane možnosti ich rekonštrukcie a prestavby na bytové jednotky v režime štátom podporovaného nájomného bývania,

Navrhuje sa **uvoľniť finančné prostriedky** zo zdrojov kapitoly Všeobecná pokladničná správa v celkovej výške viac ako **2 mil. eur**, z toho:

Viac ako 1,5 mil. eur na **projekty miest a obcí okresov Martin, Turčianske Teplice a Dolný Kubín a iných právnických osôb** v širšom regióne podľa prílohy uznesenia, zvyšok na väčšie projekty, napríklad:

- 95 000 eur pre obec Dubové za účelom podpory projektu „Rekonštrukcia budovy kultúrneho domu a obecného úradu, zabezpečenie interiéru pre kanceláriu styk s verejnosťou“;
- 70 000 eur pre Univerzitnú nemocnicu Martin za účelom podpory projektu „Zakúpenie dvoch elektromyografických prístrojov pre Univerzitnú nemocnicu Martin s cieľom zlepšenia dostupnosti a rýchlosti vyšetrení pre pacientov“;
- 100 000 eur pre mesto Martin za účelom dofinancovania realizácie projektu „Dokončenie investičnej akcie Cyklochodník a chodník pre peších Martin - Tomčany“;
- 15 000 eur pre mesto Turany za účelom vybudovania výťahu v budove mestského úradu a zabezpečenia bezbariérového prístupu do všetkých podlaží budovy;
- 15 000 eur pre mesto Vrútky za účelom rekonštrukcie miestnych komunikácií;
- 15 000 eur pre mesto Turčianske Teplice za účelom odstránenia havarijného stavu zimného štadióna;
- 71 000 eur pre Slovenské liečebné kúpele Turčianske Teplice, a. s., za účelom podpory projektu „Rekonštrukcia 58 lôžok v zmysle Projektového zámeru Špecializovanej nemocnice FBLR“;
- 15 000 eur pre mesto Dolný Kubín za účelom dofinancovania projektu obnovy a modernizácie budovy historickej židovskej synagógy v Dolnom Kubíne;
- 65 000 eur pre obec Pribiš za účelom podpory projektu „Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií a súvisiacej dopravnej infraštruktúry v obci Pribiš“;

- 60 000 eur pre mesto Čadca za účelom podpory projektu „Rekonštrukcia športového zázemia v meste Čadca“;
- 20 000 eur pre Žilinský samosprávny kraj za účelom podpory projektu „Vybudovanie vonkajšieho výtahu v bloku C Centra sociálnych služieb Horný Turiec v Turčianskych Tepliciach“;
- 40 000 eur pre obec Raková za účelom podpory projektu „Odstránenie havarijného stavu obvodových konštrukcií a odkvapového systému Základnej školy Milana Mravca, elokované pracovisko Trstená, Raková 950“;
- 50 000 eur na zakúpenie endoskopической sušiacej a skladovacej skrine na Klinike detskej chirurgie LF UK a NÚDCH pre Národný ústav detských chorôb, Bratislava-mestská časť Nové Mesto;
- 20 000 eur na podporu projektu „Z koreňov vedy: Ako Turiec uzdravoval svet, integrovaný výstavný projekt prezentujúci vývoj zdravotnej starostlivosti v stredoeurópskom kontexte s osobitným dôrazom na región Turiec“ pre Slovenské národné múzeum – Múzeá v Martine, Etnografické múzeum, Vajanského nábrežie č. 61/2, 811 02 Bratislava – mestská časť Staré Mesto.

Schválením predloženého materiálu a prijatím navrhovaného uznesenia vláda Slovenskej republiky **potvrďuje svoj záujem o systematické a ciele riešenie** sociálno-ekonomických výziev v okresoch **Martin, Turčianske Teplice a Dolný Kubín** a zároveň vytvára predpoklady na koordinovaný postup dotknutých subjektov pri riešení kľúčových rozvojových priorít tohto regiónu.